

Блінов О. А., Блінов Д. О. Особливості прояву страху відповідальності у сучасної молоді / Соціальна політика: концепції, технології, перспективи: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 квітня 2013 р. / Укл. А.О. Ярошенко, Т.О. Голубенко. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – С. 20-23.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ СТРАХУ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

*Блінов О. А.
кандидат психологічних наук
Національний авіаційний університет
Гуманітарний інститут (м. Київ)
Блінов Д. О.
Студент
Національна академія внутрішніх справ України
(м. Київ)*

Вивчення проблеми страху відповідальності в умовах сьогодення є актуальним питанням емпіричного дослідження. У сучасних умовах життєдіяльності людини, коли формування нових цінностей, моралі людини відбувається швидкими темпами питання страху відповідальності молодій людині набуває особливого значення [2; 3].

Страх відповідальності (або гіпенгіофобія), є однією із розповсюджених фобій сучасної людини. З біологічними страхами ця фобія практично ніяк не пов'язана, а більше має під собою соціальні причини. Людина боїться взяти на себе відповідальність зі страху не впоратися з поставленим завданням. Її може лякати як можливість здійснення помилки, так і подальше засудження її іншими людьми, у зв'язку з цією помилкою та ін. [1].

Було проведено анкетування 16 студентів віком 20-21 років на предмет встановлення рівню проявів страху відповідальності у сучасної молоді.

Респондентам були задані два запитання «Чи присутній у Вас страх відповідальності?» та «Чи потрібний взагалі страх відповідальності молодій людині?».

Було встановлено, що у 50% респондентів (у 8 студентів) страх відповідальності відсутній. Були надані такі найбільш характерні відповіді, а саме: «Страху немає, адже я майже нічого не боюсь», «Страху немає, адже, перед тим щоб давати якісь обіцянки то я вперше подумаю чи я це зможу зробити. Тому я з задоволенням беру на себе відповідальність якщо впевнена в справі, яку буду брати на себе», «Я не боюсь відповідальності за свої вчинки, слова, дії. Я відповідальна» та ін.

В іншій половині респондентів (50% загальної кількості групи) страх відповідальності присутній. Характерними відповідями респондентів були наступні, а саме: «У мене є страх відповідальності, але він не великий. Потрібно дивитися яка ситуація», «У мене завжди присутній страх відповідальності, перед початком нової справи, під час її виконання, при прийнятті важливого рішення», «На сьогоднішній день в мене присутній страх відповідальності (в першу чергу перед батьками)» та ін.

На запитання «Чи потрібний взагалі страх відповідальності молодій людині?» 11 респондентів (69%) дали позитивну відповідь, а саме: «Страх відповідальності звичайно потрібний, адже саме це буде стимулювати людину виконувати кожну дію обдуману», «Для молоді людини звичайно потрібний страх відповідальності щоб не наробити дурниць», «Потрібний, адже це певне обмеження, яке стримує людину у тієї чи іншій ситуації. Страх загартовує людину і стимулює її до певних дій» та ін.

На запитання «Чи потрібний взагалі страх відповідальності молодій людині?» 5 респондентів дали негативну відповідь, а саме: «Потрібно щоб було розуміння ситуації і відповідальне відношення до справи. Страх буде заважати виконанню справи», «Потрібне почуття обов'язку, боргу, обіцянки. Не слід боятися нести відповідальність за вчинки, уникати відповідальності –

страшніше!», «Страх відповідальності не потрібний, адже тоді людина зможе брати нову справу для себе і не боятися експериментувати» та ін.

Як же подолати страх відповідальності?

1. Не намагайтеся взяти на себе занадто багато справ. Краще брати їх поступово, це дозволить розподілити сили і зменшити страх.

2. Напишіть на аркуші паперу справи, в яких потрібна ваша відповідальність, а потім страхи, пов'язані з тією чи іншою справою (наприклад, можливість невивплати кредиту). Потім проаналізуйте кожен страх – чи настільки він значущий для Вас що його неможливо подолати, або ж є способи усунення цієї проблеми.

3. При можливості розділяйте відповідальність з ким-то ще.

4. Привчайте себе до відповідальності поступово. Можна почати з домашніх справ, де розмір „катастрофи”, якщо Ви не помісте посуд чи Ви не винесете вчасно сміття, не буде настільки великий, як при вирішенні службових завдань.

Таким чином, страх відповідальності у людини може мати прояв на біологічному та психологічному рівнях.

Психологічний рівень поділяється на легку та важку форму прояву страхів відповідальності (у вигляді фобії), усунення якої потребує професійної допомоги фахівців психологів.

За результатами анкетування 16 студентів щодо визначення особливостей прояву страху відповідальності у сучасної молоді було встановлено, що на запитання «Чи присутній у Вас страх відповідальності?» – дали негативну відповідь 50% респондентів. На запитання «Чи потрібний взагалі страх відповідальності молодій людині?» дали позитивну відповідь 69% студентів.

Список літератури

1. Жмуров В. А. Большая энциклопедия по психиатрии / В. А. Жмуров. – 2-е изд. – М., 2012. – 612 с.
2. Ковальчук О. С. Психологічні умови формування в технічних університетах соціальної відповідальності майбутніх інженерів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук. : спец. 19.00.10 «Організаційна психологія; економічна психологія» / О. С. Ковальчук. – Київ, 2012. – 18 с.
3. Щербатых Ю. В. Психология страха: Популярная энциклопедия. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 416 с. (Серия «Психология общения»).